

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

19. prosince 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Státní podpory – Pojem – Veřejný železniční podnik v obtížích – Opatření podpory – Přiznání finanční podpory – Účel – Pokračování v činnosti veřejného železničního podniku – Přidělení a podíl na základním kapitálu tohoto veřejného podniku – Převod do kapitálu jiného veřejného podniku – Kritérium soukromého investora – Povinnost předchozího oznámení nových podpor“

Ve věci C-385/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) ze dne 5. dubna 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 11. června 2018, v řízení

Arriva Italia Srl,

Ferrotramviaria SpA,

Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P)

proti

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti,

za účasti:

Ferrovie dello Stato Italiane SpA,

Gestione Commissariale per Le Ferrovie del Sud Est e Servizi Automobilistici Srl a socio unico,

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev, předseda senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce druhého senátu, P. G. Xuereb (zpravodaj), C. Vajda a A. Kumin, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. května 2019,

* Jednací jazyk: italština.

s ohledem vyjádření předložená:

- za Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA a Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) G. L. Zampou a T. Salonicem, avvocati,
- za Ferrovie dello Stato Italiane SpA A. Zoppinim, G. M. Robertim, G. Bellittim a I. Perego, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, za asistence P. Palmieri, avvocatessa dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi D. Recchia a F. Tomat, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. července 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 107 SFEU a čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA a Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) (dále jen „Arriva Italia a další“) a Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (Ministerstvo infrastruktury a dopravy, Itálie) ve věci převodu ze strany posledně uvedeného 100 % podílu na kapitálu společnosti Ferrovie del Sud Est e Servizi Automobilistici Srl a socio unico (dále jen „FSE“) na společnost Ferrovie dello Stato Italiane SpA (dále jen „FSI“).

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 188 sdělení Evropské komise o pojmu „státní podpora“ uvedeném v čl. 107 odst. 1 SFEU (Úř. věst. 2016, C 262, s. 1; dále jen „sdělení z roku 2016“), stanoví:

„Skutečnost, že orgány zadají poskytování veřejné služby internímu poskytovateli (ačkoli mohly tuto službu svěřit třetím osobám), jako taková nevyklučuje možné narušení hospodářské soutěže. Možné narušení hospodářské soutěže je však vyloučeno, jsou-li splněny následující kumulativní podmínky:

- a) na danou službu se vztahuje zákonný monopol (stanovený v souladu s právem EU)[...];
- b) zákonný monopol nejen že vylučuje hospodářskou soutěž na trhu, ale též o daný trh, protože vylučuje jakoukoli soutěž o získání pozice výhradního poskytovatele dotyčné služby[...];
- c) daná služba nesoutěží s jinými službami a
- d) působí-li poskytovatel služby na jiném (zeměpisném nebo výrobním) trhu, který je otevřen hospodářské soutěži, musí se vyloučit křížové subvencování. K tomu je zapotřebí, aby bylo vedeno oddělené účetnictví, náklady a příjmy byly rozdělovány přiměřeným způsobem a aby z veřejného financování poskytované služby, na niž se vztahuje zákonný monopol, nemohly mít prospěch jiné činnosti.“

4 Body 211 a 212 sdělení z roku 2016 zní takto:

„211. Existují okolnosti, za nichž určité infrastruktury nejsou vystaveny přímé konkurenci jiných infrastruktur stejného druhu nebo jiných infrastruktur jiného druhu, které nabízejí služby s vysokým stupněm zastupitelnosti, nebo tyto služby přímo[...]. Přímá konkurence mezi infrastrukturami pravděpodobně nebude existovat v případě infrastruktur globální sítě[...], které jsou přirozenými monopoly, tj. jejichž replikace by byla neekonomická. Obdobně mohou existovat odvětví, kde je soukromé financování výstavby infrastruktury zanedbatelné[...]. Komise se domnívá, že ovlivnění obchodu mezi členskými státy nebo narušení hospodářské soutěže je obvykle vyloučeno, pokud jde o výstavbu infrastruktury v případech, kdy současně i) infrastruktura obvykle není vystavena přímé konkurenci; ii) financování ze soukromých zdrojů je v daném odvětví a dotčeném členském státu nevýznamné a iii) infrastruktura není určena k tomu, aby selektivně zvýhodňovala určitý podnik nebo odvětví, nýbrž byla přínosem pro celou společnost.

212. Nemají-li se na celé veřejné financování daného projektu vztahovat pravidla státní podpory, členské státy musí zajistit, aby financování poskytované na výstavbu infrastruktur v situacích uvedených v odstavci 211 nemohlo být použito ke křížovému subvencování jiných hospodářských činností nebo nepřímo dotovat jiné hospodářské činnosti, včetně provozování infrastruktury. [...]"

5 Bod 219 sdělení z roku 2016 stanoví:

„Zatímco provoz železniční infrastruktury může představovat hospodářskou činnost, výstavba železniční infrastruktury, která je k dispozici potenciálním uživatelům za stejných a nediskriminačních podmínek – na rozdíl od provozování infrastruktury – obvykle splňuje podmínky uvedené v bodě 211, její financování tedy obvykle neovlivňuje obchod mezi členskými státy, ani nenarušuje hospodářskou soutěž. [...]"

(*) [Oficiální poznámka pod čarou] Tímto zjištěním není nijak dotčena otázka, zda případná výhoda poskytnutá státem provozovateli infrastruktury představuje státní podporu. Pokud se například na provozování infrastruktury vztahuje zákonný monopol a je-li na trhu vyloučena hospodářská soutěž pro provoz infrastruktury, nemůže výhoda poskytnutá státem provozovateli infrastruktury narušit hospodářskou soutěž, a proto nepředstavuje státní podporu. [...] Jak je vysvětleno v bodě 188, jestliže vlastník nebo provozovatel působí na jiném liberalizovaném trhu, měl by v zájmu zamezení křížovému subvencování vést oddělené účetnictví, vhodným způsobem rozdělovat náklady a příjmy a zajistit, aby z žádného veřejného financování neměly prospěch jiné činnosti.“

Italské právo

6 Článek 1 odst. 867 legge n. 208 –Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge di stabilità 2016) [zákon č. 208, kterým se stanoví pravidla pro sestavení ročního a víceletého státního rozpočtu (zákon o stabilitě z roku 2016)] ze dne 28. prosince 2015 (běžný doplněk GURI č. 15, ze dne 20. ledna 2016, dále jen „zákon o stabilitě z roku 2016“) nařídil nucenou správu společnosti FSE, a to vzhledem k její „závažné finanční situaci“. Nucená správa měla být provedena vyhláškou Ministerstva infrastruktury a dopravy.

7 Na základě druhé a páté věty čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 bylo zvláštnímu zmocněnci pověřenému nucenou správou FSE uloženo, jednak aby „připravil průmyslový reorganizační plán“ zaměřený na snížení provozních nákladů společnosti a jednak aby Ministerstvu infrastruktury a dopravy předložil návrhy na převod nebo prodej společnosti FSE v souladu s kritérii a postupy

stanovenými vyhláškou uvedeného Ministerstva. Šestá a poslední věta čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 navíc stanoví, že „před provedením výše uvedeného reorganizačního plánu se „za účelem zajištění provozní kontinuity [společnosti FSE] schvalují výdaje ve výši 70 milionů eur na rok 2016“.

- 8 Na základě tohoto ustanovení zákona o stabilitě z roku 2016 přijal ministr infrastruktury a dopravy vyhlášku č. 9 ze dne 12. ledna 2016 (dále jen „vyhláška ze dne 12. ledna 2016“), která nařídila nucenou správu společnosti FSE. Podle článku 6 vyhlášky bylo uvedených 70 milionů eur, přidělených společnosti FSE na základě čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016, určeno na postupné zvýšení základního kapitálu společnosti FSE a zvláštní vládní zmocněnec je mohl „za účelem zajištění kontinuity a pravidelnosti veřejných služeb poskytovaných společností“ využít i bez předchozího souhlasu veřejného společníka.
- 9 S ohledem na to, že společnost FSE měla záporný vlastní kapitál ve výši přibližně 200 milionů eur, Ministerstvo infrastruktury a dopravy vyhláškou č. 264 ze dne 4. srpna 2016 (dále jen „vyhláška ze dne 4. srpna 2016“) rozhodlo o převodu celého svého podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI.
- 10 Podle vyhlášky ze dne 4. srpna 2016 byl nabyvatel FSE vybrán na základě kritérií uvedených v čl. 1 odst. 1 uvedené vyhlášky, přičemž se jednalo o tato kritéria: a) „efektivita účasti veřejných subjektů při reorganizaci v rámci jedné hospodářské jednotky, která patří stejnému vlastníkovi (stát)“, b) „vlastnictví průmyslových a majetkových aktiv nabyvatele, která budou dostatečná k tomu, aby poskytovala záruku kontinuity zaměstnávání a služeb, jakož i záruku pro věřitele [...] a c) „reorganizace společnosti s přihlédnutím k zápornému čistému vlastnímu kapitálu [společnosti FSE]“.
- 11 Podle čl. 2 odst. 2 vyhlášky ze dne 4. srpna 2016 se převod uskutečnil zcela bezúplatně, s výhradou formálního závazku ze strany společnosti FSI odstranit v zákonných lhůtách situaci majetkové nerovnováhy ve společnosti FSE. Článek 2 odst. 3 uvedené vyhlášky stanovil, že převod nezpochybňuje právo společnosti FSE využít částku 70 milionů eur uvedenou v čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 za účelem dosažení cílů stanovených tímto zákonem. Kromě toho z čl. 2 odst. 4 téže vyhlášky vyplývá, že převod mohl být proveden až poté, co se Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a pravidel trhu, Itálie, dále jen „AGCM“) rozhodl nezahájit přezkum spojení mezi FSI a společností FSE nebo povolit uvedené spojení.
- 12 Následně po převodu podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI čl. 47 odst. 7 decreto-legge n. 50 –Disposizioni urgenti in materia finanziaria, iniziative a favore degli enti territoriali, ulteriori interventi per le zone colpite da eventi sismici e misure per lo sviluppo (nařízení vlády s mocí zákona č. 50 o naléhavých ustanoveních ve finanční oblasti, pobídkách ve prospěch územních samosprávných celků, dalších intervencí do oblastí zasažených zemětřesením a opatřeních pro rozvoj) ze dne 24. dubna 2017 (běžný doplněk GURI č. 95 ze dne 24. dubna 2017), dále jen „nařízení s mocí zákona č. 50/2017“, po změně zákon č. 96 ze dne 21. června 2017 (běžný doplněk GURI č. 31 ze dne 23. června 2017), změnil šestou větu čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 a nahradil ji následujícím změnám:

„Aniž jsou dotčeny povinnosti uvedené v tomto odstavci, je pro rok 2016 povolen výdaj ve výši 70 milionů eur. Příslušné prostředky jsou převedeny do majetku společnosti [FSE], aby byly v souladu s unijním právem v této oblasti a v souvislosti s plánem reorganizace společnosti využity výlučně na pokrytí závazků, včetně dřívějších, a finančních potřeb odvětví infrastruktury. Nejsou tím dotčeny akty, rozhodnutí a činnosti již uskutečněné podle [vyhlášky ze dne 4. srpna 2016] [...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Ke dni uvalení nucené správy byla společnost FSE regionem Apulie (Itálie) pověřena provozem a údržbou místní železniční infrastruktury o rozsahu 474 km a službami veřejné železniční přepravy cestujících, jakož i poskytováním doplňkových služeb nebo služeb nahrazení silniční dopravy.
- 14 Společnost FSI, zcela ve vlastnictví Ministerstva hospodářství a financí, je holdingovou společností skupiny, která je činná v odvětví železniční přepravy zboží a cestujících, a to spolu se svou dceřinou společností Trenitalia SpA, která je hlavním italským železničním podnikem a koncesionářem na provozování vnitrostátní železniční sítě společnosti Rete Ferroviaria Italiana SpA, která je součástí téže skupiny.
- 15 Dne 24. října 2016 společnosti Arriva Italia a další, které jsou činné v odvětví veřejné železniční a silniční dopravy a které již dříve informovaly zvláštního zmocněnce o svém zájmu o nabytí společnosti FSE, podaly k Tribunale amministrativo regionale del Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie) žalobu na neplatnost vyhlášky ze dne 4. srpna 2016, která stanovila, že celý podíl Ministerstva infrastruktury a dopravy na kapitálu společnosti FSE bude převeden na společnost FSI.
- 16 Na podporu uvedené žaloby zejména uvedly, že přidělení částky ve výši 70 milionů eur, jakož i převod celého podílu Ministerstva infrastruktury a dopravy na kapitálu společnosti FSE na společnost FSI (dále jen „sporná opatření“), představují státní podporu a že italský stát tím, že o těchto opatřeních nevyrozuměl Komisi a provedl je, porušil čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 17 Dne 26. října 2016 AGCM oznámil italské vládě záměr převést na společnost FSI podíl 100 % na kapitálu společnosti FSE vlastněný Ministerstvem infrastruktury a dopravy, jakož i přidělit částku 70 milionů eur (dále jen „oznámení AGCM“). Důvodem pro uvedené oznámení byla skutečnost, že každé ze sporných opatření mohlo podle AGCM představovat státní podporu.
- 18 Dne 21. listopadu 2016 AGCM rozhodl nezahájit přezkum spojení mezi FSI a ESE, jelikož podle uvedeného úřadu takové spojení neznamenal vytvoření nebo posílení dominantního postavení, které by mohlo podstatně a trvale omezit hospodářskou soutěž na dotčených trzích.
- 19 Prostřednictvím sdělení ze dne 28. listopadu 2016 Ministerstvo infrastruktury a dopravy konstatovalo splnění dvou podmínek pro převod celého podílu ministerstva na kapitálu společnosti FSE na společnost FSI, tedy že AGCM rozhodl nezahájit přezkum spojení mezi společnostmi FSI a ESE a že společnost FSI se zavázala odstranit v zákonných lhůtách situaci majetkové nerovnováhy ve společnosti FSE. Téhož dne byl formou notářského zápisu proveden převod kapitálu společnosti FSE na společnost FSI.
- 20 Sdělení ministerstva ze dne 28. listopadu 2016 stanovilo, že přidělení prostředků ve výši 70 milionů eur dle čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 „musí být určeno – s výlučným omezením využití – na pokrytí finančních potřeb železniční infrastruktury [společnosti FSE] v souladu s unijním právem“.
- 21 V lednu 2017 podala společnost FSE u Tribunale di Bari (okresní soud v Bari, Itálie) návrh na přijetí vyrovnání s věřiteli.
- 22 Rozsudkem ze dne 31. května 2017 Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio) žalobu u něj podanou zamítl.
- 23 Arriva Italia a další podala proti tomuto rozsudku odvolání ke Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie).
- 24 Uvedený soud měl za to, že pro projednání sporu je nutný výklad ustanovení SFEU.

- 25 Zaprvé předkládající soud vyjadřuje pochybnosti o tom, zda byla sporná opatření financována ze státních prostředků a zda poskytují příjemci výhodu, jak požaduje čl. 107 odst. 1 SFEU. Zejména převod podílu na základním kapitálu ve společnosti FSE na společnost FSI by mohl spadat do kontextu a mezi cíle, které umožňují dovolávat se zásady neutrality Unie ve vztahu k režimu vlastnictví podniků, který je zakotven v článku 345 SFEU.
- 26 Zadruhé předkládající soud poznamenává, že částka 70 milionů eur přidělená společnosti FSE byla sice začleněna do jejího účetnictví, avšak nebyla fakticky odňata z rozpočtu italského státu. Je tedy pochybné, že by dotčené prostředky mohly být považovány za prostředky, které již byly poskytnuty, a tedy prostředky podléhající oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 27 Zatřetí předkládající soud podotýká, že relevantním hospodářským odvětvím v projednávaném případě je odvětví regionální přepravy cestujících na území, na které se vztahuje smlouva o poskytování služeb uzavřená mezi společností FSE a regionem Apulie. Přitom AGCM stanovil, že převod podílu na základním kapitálu ve společnosti FSE na společnost FSI není spojením podniků, jehož účinkem je omezení hospodářské soutěže na jakémkoli z trhů dopravních služeb dotčených v projednávané věci.
- 28 Nakonec se předkládající soud táže, zda by v případě, že by přesto měla být v projednávané věci konstatována existence státní podpory, měla být odebrána přidělená částka 70 milionů eur a zachována stávající vlastnická struktura FSE, nebo zda by naopak bylo třeba zorganizovat nabídkové řízení na nabytí této společnosti.
- 29 Za těchto podmínek se Consiglio di Stato (státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Představuje, za uvedených právních a skutkových okolností, opatření spočívající v přidělení prostředků ve výši 70 milionů eur ve prospěch subjektu činného v odvětví železniční přepravy, za podmínek stanovených zákonem o stabilitě z roku 2016 (čl. 1 odst. 867), ve znění nařízení vlády s mocí zákona č. 50 ze dne 24. dubna 2017, a následné převedení tohoto subjektu na jiný hospodářský subjekt, bez nabídkového řízení a bezplatně, státní podporu podle článku 107 SFEU?
- 2) V případě kladné odpovědi, je předmětná podpora přesto slučitelná s unijním právem a jaké jsou důsledky jejího neoznámení podle čl. 107 odst. 3 SFEU?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 107 SFEU vykládán v tom smyslu, že jednak přidělení peněžité částky veřejnému podniku železniční dopravy, který se nachází v závažných finančních obtížích, a jednak převod celého podílu na základním kapitálu uvedeného podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik bez nabídkového řízení a bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, představují státní podporu ve smyslu daného článku 107 SFEU.
- 31 Podle ustálené judikatury se pro kvalifikaci opatření jakožto „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU vyžaduje, aby byly splněny všechny podmínky uvedené v tomto ustanovení. Zaprvé se tedy musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé tento zásah musí být způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí selektivně zvýhodňovat příslušného příjemce. Začtvrté musí nebo může narušovat hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 38 a citovaná judikatura).

32 Je tedy třeba přezkoumat, zda jsou tyto podmínky splněny v případě dotčených opatření.

K přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE

- 33 Pokud jde o přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE, je třeba k první z podmínek uvedených v bodě 31 tohoto rozsudku připomenout, že k tomu, aby mohla být zvýhodněna kvalifikována jako „podpora“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, musí být jednak poskytnuta přímo nebo nepřímo ze státních prostředků a jednak musí být přičitatelná státu (rozsudek ze dne 15. května 2019, Achema a další, C-706/17, EU:C:2019:407, bod 47 a citovaná judikatura).
- 34 Pokud jde zaprvé o přičitatelnost opatření státu, stačí konstatovat, že přidělení uvedené částky společnosti FSE vyplývá přímo ze zákona o stabilitě z roku 2016.
- 35 Pokud jde zadruhé o požadavek, aby výhoda byla poskytnuta přímo nebo nepřímo ze státních prostředků, je třeba uvést, že okolnost, že podle předkládajícího soudu není částka 70 milionů eur fakticky odňata z rozpočtu italského státu, a že tedy nevedla k výdajům pro rozpočet tohoto členského státu, sama o sobě neznamená, že taková částka nemůže být kvalifikována jako „státní prostředky“, zejména pokud bylo možné zatížení rozpočtu italského státu stanoveno v čl. 1 odst. 867 zákona z roku 2016 o stabilitě.
- 36 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora plyne, že podporu je třeba považovat za poskytnutou k okamžiku, k němuž bylo příjemci podpory přiznáno na základě platných vnitrostátních předpisů právo obdržet pomoc, takže skutečný převod dotčených prostředků není rozhodující (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, bod 40).
- 37 Pokud jde konkrétně o podnik-příjemce, který se nachází ve finančních obtížích, je to rozhodnutí orgánů veřejné správy poskytnout mu státní pomoc spíše než její skutečné vyplacení, co může umožnit osobám, které vedou takový podnik, učinit závěr, že jeho činnost je hospodářsky životaschopná, a tudíž v ní lze pokračovat, v rozsahu, v němž toto rozhodnutí zakládá pro podnik-příjemce právo obdržet tuto pomoc, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 38 V tomto ohledu je třeba uvést, že z čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 vyplývá, že příspěvek ve výši 70 milionů eur společnosti ESF byl povolen „před provedením výše uvedeného reorganizačního plánu“, který měl vypracovat zvláštní zmocněnec, jemuž byla na základě téhož ustanovení svěřena správa společnosti FSE.
- 39 V projednávané věci totiž, jak vyplývá rovněž z čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016, italský zákonodárce rozhodl s ohledem na „závažnou finanční situaci“ společnosti FSE ke dni přijetí tohoto zákona uvedenou částku poskytnout společnosti FSE za účelem zajištění pokračování jejich činností, jak vyplývá z článku 6 nařízení ze dne 12. ledna 2016, což znamená, že toto poskytnutí mělo být bezprostředně použitelné. Nebylo podmíněno dokončením reorganizačního plánu.
- 40 V tomto ohledu je třeba uvést, že technická zpráva připojená k zákonu o stabilitě z roku 2016 odkazuje na významné negativní dopady na kontinuitu služeb veřejné dopravy v regionu Apulie, které by nastaly v případě neexistence mimořádného zásahu ze strany italského státu již od prosince 2015. Je třeba rovněž připomenout, že z předkládajícího rozhodnutí vyplývá, že částka dotčená v původním řízení byla společností FSE záúčtována v návaznosti na přijetí uvedeného zákona z roku 2016.
- 41 Za těchto okolností je třeba mít za to, že přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE na základě čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 může i za předpokladu, že by tato částka nebyla fakticky vyplacena z rozpočtu italského státu, představovat zásah ze státních prostředků ve smyslu judikatury citované v bodě 31 tohoto rozsudku za podmínky, že toto ustanovení společnosti FSE již dalo nárok na tuto částku, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

- 42 Pokud jde o druhou podmínku uvedenou v bodě 31 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora, není za účelem kvalifikace vnitrostátního opatření jako „státní podpory“ třeba prokazovat skutečný dopad dotčené podpory na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale stačí pouze zkoumat, zda tato podpora může tento obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž (viz rozsudek ze dne 27. června 2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 78 a citovaná judikatura).
- 43 V tomto ohledu není nezbytné, aby se podniky-příjemci samy o sobě podílely na obchodu mezi členskými státy. Pokud totiž členský stát podnikům poskytne podporu, může zůstat vnitrostátní činnost zachována nebo může vzrůst s tím důsledkem, že se sníží vyhlídky podniků usazených v jiných členských státech na proniknutí na trh tohoto členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. května 2013, *Libert a další*, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 78, jakož i citovaná judikatura).
- 44 Mimoto z judikatury plyne, že podmínka, podle níž musí být podpora způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy, nezávisí na místní či regionální povaze poskytovaných dopravních služeb nebo na významu dotčené oblasti činnosti (rozsudek ze dne 14. ledna 2015, *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 69).
- 45 S ohledem na uvedenou judikaturu je třeba uvést, že jedna z žalobkyň v původním řízení, a sice Arriva Italia, je dceřinou společností německé skupiny Deutsche Bahn AG, a že jak poznamenal generální advokát v bodě 48 stanoviska, přidělení částky 70 milionu eur společnosti FSE snížilo šanci uvedené společnosti, a tím spíše šance dalších podniků usazených v jiných členských státech než v Italské republice, získat správu železniční infrastruktury svěřenou FSE, nebo poskytovat služby přepravy cestujících na této infrastruktuře. Za těchto podmínek může finanční pomoc, která umožňuje zajistit přetrvání podniku stíženého finančními obtížemi, jako je FSE, ovlivnit obchod mezi členskými státy.
- 46 Pokud jde o třetí podmínku uvedenou v bodě 31 tohoto rozsudku, není zpochybňováno, že přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE představuje výhodu poskytnutou tomuto veřejnému podniku. Z ustálené judikatury však plyne, že podmínky, které musí opatření splňovat, aby se na ně vztahoval pojem „podpora“ ve smyslu článku 107 SFEU, nejsou naplněny, pokud by veřejný podnik příjemce mohl získat tutéž výhodu, jakou získal ze státních prostředků, za okolností, které odpovídají běžným tržním podmínkám, přičemž pro účely tohoto posouzení se u veřejných podniků v zásadě uplatňuje kritérium soukromého investora (rozsudek ze dne 5. června 2012, *Komise v. EDF a další*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 78 a citovaná judikatura).
- 47 Z judikatury rovněž plyne, že pro účely posouzení, zda by soukromý investor nacházející se v co nejpodobnější situaci jako stát přijal za obvyklých podmínek na trhu totéž opatření, se zohledňují pouze zisky a závazky tohoto státu, které se váží k jeho postavení akcionáře, a jsou vyloučeny ty, které se váží k jeho postavení nositele veřejné moci (rozsudek ze dne 5. června 2012, *Komise v. EDF a další*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 79 a citovaná judikatura).
- 48 Kromě toho v případě pochybností se uvedené kritérium použije pouze tehdy, když je členský stát schopen jednoznačně a na základě objektivních a ověřitelných skutečností prokázat předem nebo současně s rozhodnutím o poskytnutí hospodářské výhody, že prováděné opatření přijal v postavení akcionáře. V tomto ohledu lze zejména vyžadovat důkazy, z nichž je patrné, že toto rozhodnutí vychází z hospodářských hodnocení srovnatelných s těmi, které by za okolností daného případu prováděl pro účely určení budoucí výnosnosti uvedené investice racionální soukromý investor v postavení co nejpodobnějším postavení uvedeného státu předtím, než takovou investici uskuteční (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. června 2012, *Komise v. EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, body 82 a 84).
- 49 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016 vyplývá, že částka 70 milionů eur byla s ohledem na „závažnou finanční situaci“ této společnosti přidělena „za účelem zajištění provozní kontinuity [společnosti FSE]“ před provedením reorganizačního plánu.

Soukromý investor nacházející se v situaci, která se co možná nejvíce podobá situaci státu, by přitom v situaci, jako je situace dotčená v této věci, nepřidělil částku 70 milionů eur podniku v závažných finančních obtížích, aniž by předtím provedl hodnocení rentability takové investice.

- 50 Ze skutečností ve spise však nevyplývá, že by italský stát provedl takové posouzení před přijetím zákona o stabilitě z roku 2016. Technická zpráva doprovázející tento zákon odkazuje na „finanční a hospodářskou analýzu“ v tomto ohledu. Nicméně, jak uvedl generální advokát v bodě 54 stanoviska, nic nenasvědčuje tomu, že by se tato analýza týkala určení rentability pro italský stát příspěvku ve výši 70 milionů eur.
- 51 Za těchto okolností, jelikož neexistují skutečnosti, které by umožnily prokázat, že rozhodnutí o přidělení dotčené částky společnosti FSE bylo přijato státem jako akcionářem uvedené společnosti, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu, se nezdá možné použít kritérium soukromého investora pro učinění závěru, že tento příspěvek nepředstavuje selektivní výhodu.
- 52 Pokud jde o poslední z podmínek uvedených v bodě 31 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, že podle judikatury citované v bodě 42 tohoto rozsudku není třeba prokázat skutečné narušení hospodářské soutěže, ale pouze přezkoumat, zda tato podpora může narušit hospodářskou soutěž. Rovněž je třeba připomenout, že z téže judikatury plyne, že podpory, které mají za cíl osvobození podniku od nákladů, které by obvykle musel vynaložit v rámci běžného hospodaření nebo běžných činností, v zásadě narušují podmínky hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 80 a citovaná judikatura).
- 53 Přidělení finančních prostředků, jako je přidělení dotčené ve věci v původním řízení, které umožňuje podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích být nadále přítomen na trhu, tedy v zásadě může narušit podmínky hospodářské soutěže.
- 54 Společnost FSI a italská vláda tvrdí zaprvé, že ve věci v původním řízení tomu tak není, přičemž se dovolávají skutečnosti, že částka 70 milionů eur může být využita pouze k financování železniční infrastruktury provozované společností FSE, zadruhé, že její využití podléhá zákonnému monopolu v italském právu, a zatřetí, že skutečnost, že FSE vede oddělené účetnictví jednak pro provozování této infrastruktury a jednak pro poskytování dopravních služeb, předchází jakémukoli riziku křížové dotace. Tato argumentace však nemůže vyvrátit konstatování učiněné v předchozím bodě tohoto rozsudku, které se týká účinků na podmínky hospodářské soutěže podniku, jako je společnost FSE, který se nachází v závažných finančních obtížích.
- 55 Zaprvé je totiž třeba uvést, že ani původní znění čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016, ani vyhlášky ze dne 12. ledna a 4. srpna 2016 nestanovily, že částka 70 milionů eur přidělená FSE může být využita pouze k financování železniční infrastruktury, kterou používá posledně uvedená společnost. Až ve znění pozměněném nařízením s mocí zákona č. 50/2017, přijatém dne 24. dubna 2017, toto ustanovení zákona o stabilitě z roku 2016 uvedlo takové určení dotčené částky.
- 56 Přitom vzhledem k tomu, že z judikatury citované v bodě 36 tohoto rozsudku vyplývá, že rozhodující okamžik pro posouzení slučitelnosti opatření s unijními pravidly o státních podporách je okamžik, kdy je právo na obdržení podpory považováno za přiznané příjemci podle použitelných vnitrostátních právních předpisů, změna určení částky dotčená v původním řízení prostřednictvím nařízení s mocí zákona č. 50/2017 nemůže ovlivnit závěr, podle kterého přidělení této částky může narušit hospodářskou soutěž, za podmínky, že čl. 1 odst. 867 zákona o stabilitě z roku 2016, v původním znění, již společnosti FSE přiznal bezpodmínečné právo na tento příspěvek, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, jak vyplývá z bodu 41 tohoto rozsudku.

- 57 Zadruhé, je pravda, jak v podstatě uvádí Komise v bodech 188 a 219 sdělení z roku 2016, že skutečnost, že členský stát svěří veřejnou službu podléhající zákonnému monopolu veřejnému podniku, nevede za určitých okolností k narušení hospodářské soutěže a že výhoda poskytnutá provozovateli infrastruktury podléhající zákonnému monopolu nemůže za takových okolností hospodářskou soutěž narušit. Jak nicméně Komise rovněž uvádí v bodě 188 písm. b) uvedeného sdělení, k tomu, aby mohlo být takové narušení za takových okolností vyloučeno, je nezbytné, aby zákonný monopol vylučoval nejen hospodářskou soutěž na trhu, ale i soutěž o trh v tom smyslu, že vylučuje jakoukoli potenciální hospodářskou soutěž s cílem stát se výhradním poskytovatelem dotčené služby.
- 58 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že po dobu trvání smlouvy uzavřené s regionem Apulie má společnost FSE výhradní právo na provozování železniční infrastruktury, na kterou se smlouva vztahuje, a to za účelem poskytování služeb veřejné železniční přepravy cestujících. Nicméně za účelem určení, zda jde o trh, pro který byla hospodářská soutěž vyloučena, by bylo nutné prokázat, že region Apulie byl na základě právních či správních opatření povinen přidělit provozování uvedené infrastruktury a uvedených služeb výlučně tomuto podniku (obdobně viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, EU:C:2019:633, bod 38). Nic ve spise předloženém Soudnímu dvoru přitom neprokazuje, že taková povinnost existovala, takže se jeví, že tento region mohl rovněž přidělit uvedené využívání a uvedené služby jinému poskytovateli.
- 59 Přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE, které uvedené společnosti umožnilo zůstat na trhu, tudíž bylo způsobilé bránit tomu, aby provozování železniční infrastruktury zajišťované společností FSE a poskytování dopravních služeb na této infrastruktuře byly svěřeny jiným podnikům, jako je Arriva Italia a další.
- 60 Zatřetí, pokud jde o argumentaci týkající se vedení odděleného účetnictví společností FSE pro provozování dotčené železniční infrastruktury na jedné straně a pro poskytování dopravních služeb na druhé straně, je třeba uvést, že i za předpokladu, že by částka 70 milionů eur byla přidělena společnosti FSE a uvedená společnost ji využila výlučně pro financování této železniční infrastruktury, případně až po vstupu v platnost nařízení s mocí zákona č. 50/2017, tato okolnost nevylučuje účinky na podmínky hospodářské soutěže uvedené v bodě 53 tohoto rozsudku. Jak uvedla Komise v bodě 219 sdělení z roku 2016, výstavba železniční infrastruktury, která je k dispozici potenciálním uživatelům za stejných a nediskriminačních podmínek, obvykle splňuje podmínky uvedené v bodě 211 uvedeného sdělení, takže její financování obecně nenarušuje hospodářskou soutěž.
- 61 I za předpokladu, že by přidělení této částky společnosti FSE mohlo být chápáno tak, že bylo provedeno pouze pro účely výstavby železniční infrastruktury, a nikoli pro jiné účely, jedná se nicméně o železniční infrastrukturu, která není k dispozici potenciálním uživatelům za stejných a nediskriminačních podmínek, jelikož společnost FSE má na její využívání výlučné právo po dobu trvání smlouvy uzavřené s regionem Apulie. Skutečnost, že FSE má povinnost vést oddělené účetnictví, tedy nemá vliv na závěr, podle kterého může přidělení částky 70 milionů eur tomuto podniku narušit hospodářskou soutěž.
- 62 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, může být opatření spočívající v přidělení peněžní částky veřejnému železničnímu podniku, který se nachází v závažných finančních potížích, kvalifikováno jako „státní podpora“ ve smyslu článku 107 SFEU.

K převodu kapitálové účasti ve společnosti FSE na společnost FSI

- 63 Pokud jde o druhé ze dvou dotčených opatření, je třeba bez dalšího uvést, že má dvě části, a to jednak převod celého podílu na základním kapitálu společnosti FSE vlastněného Ministerstvem infrastruktury a dopravy na společnost FSI bez nabídkového řízení a bez protiplnění a jednak povinnost, aby společnost FSI napravila majetkovou nerovnováhu ve společnosti FSE.

- 64 Ačkoli skutečnost, že účast na kapitálu společnosti FSE byla převedena na FSI bez protiplnění, na první pohled naznačuje, že posledně uvedený podnik by mohl být považován za příjemce potenciální státní podpory, je třeba připomenout, že transakce dotčená v původním řízení směřovala k obnovení rentability společnosti FSE. Nelze tedy vyloučit, že by za příjemce potenciální podpory mohla být považována posledně uvedená společnost. Je tedy věcí předkládajícího soudu, aby ověřil, který z těchto dvou podniků musí být případně považován za příjemce potenciální státní podpory, nebo zda mohou být jak společnost FSE, tak společnost FSI společně považovány za příjemce takové podpory na základě kritérií stanovených v bodě 31 tohoto rozsudku.
- 65 Pokud jde o otázku, zda druhé ze dvou dotčených opatření představuje státní podporu ve smyslu článku 107 SFEU, je třeba zaprvé uvést, pokud jde o první z podmínek uvedených v bodě 31 tohoto rozsudku, že převod celého podílu na základním kapitálu společnosti FSE vlastněného Ministerstvem infrastruktury a dopravy na společnost FSI musí být považován za převod státních prostředků přičitatelný posledně uvedenému. Kromě toho povinnost převzatá společností FSI napravit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE rovněž představuje převod státních prostředků ve prospěch posledně uvedené za podmínky, že společnost FSE získala nárok na tuto podporu, což případně přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Vzhledem k tomu, že závazek napravit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE byl přijat veřejným podnikem, který zcela vlastní Ministerstvo hospodářství a financí, je v každém případě přičitatelný italskému státu.
- 66 V rozporu s tím, co tvrdily italská vláda a společnost FSI, skutečnosti, že podle článku 345 SFEU se tato smlouva nijak nedotýká úpravy vlastnictví v členských státech, se nelze dovolávat na podporu teze, že převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI nelze považovat za státní podporu.
- 67 Jak totiž připomněl generální advokát v bodě 87 svého stanoviska, článek 345 SFEU nevyjímá systémy veřejného vlastnictví z působnosti právní úpravy státních podpor, jelikož podle čl. 106 odst. 1 SFEU se pravidla SFEU v oblasti hospodářské soutěže, včetně pravidel pro státní podpory, v zásadě vztahují rovněž na veřejné podniky. Mimoto, jak Komise uvedla, přijetí teze, podle které pravidla v oblasti státních podpor nejsou použitelná z důvodu skutečnosti, že příjemce je veřejným podnikem a poskytnutá výhoda zůstává v hospodářské sféře státu v širokém slova smyslu, by ohrozilo užitečný účinek těchto pravidel a zavedlo neodůvodněnou diskriminaci mezi veřejnými příjemci a soukromými příjemci v rozporu se zásadou neutrality uvedenou v článku 345 SFEU.
- 68 V každém případě je třeba připomenout, že ve věci v původním řízení se jedná nejen o převod kapitálu veřejného podniku ve finančních obtížích na jiný veřejný podnik, ale také o povinnost přijatou veřejným podnikem, který je příjemcem tohoto převodu, napravit majetkovou nerovnováhu uvedeného veřejného podniku v obtížích.
- 69 Zadruhé, pokud jde o podmínku týkající se ovlivnění obchodu mezi členskými státy, je třeba uvést, že převod dotčený ve věci v původním řízení, stejně jako přidělení částky 70 milionů eur společnosti FSE, snižuje možnost společnosti Arriva Italia, a tím spíše dalších podniků usazených v jiných členských státech než v Italské republice, působit na trzích svěřených společnosti FSE. Za těchto okolností musí být převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI bez protiplnění, ale s přijetím povinnosti ze strany posledně uvedené napravit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE, považován za opatření, které může ovlivnit obchod mezi členskými státy.
- 70 Zatřetí, pokud jde o otázku, zda převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE vlastněného Ministerstvem infrastruktury a dopravy na společnost FSI může představovat selektivní výhodu pro společnost FSI, je třeba uvést, že takový převod podílu na základním kapitálu bez finančního protiplnění v zásadě vede k selektivnímu zvýhodnění entity, na kterou je kapitál převeden, pokud v okamžiku takového převodu hodnota uvedeného kapitálu překračuje náklady případných závazků převzatých touto entitou v rámci převodu. V projednávané věci tedy může dotčený převod představovat selektivní výhodu pro společnost FSI, jelikož hodnota společnosti FSE ke dni uvedeného

převodu, podle potřeby zvýšená tím, že italský stát v její prospěch přidělil částku 70 milionů eur, přesahuje výši investice, kterou musí společnost FSI provést, aby dostala povinnosti napravit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

- 71 Takový převod může rovněž představovat selektivní výhodu pro entitu, jejíž kapitál je převeden, pokud tato transakce umožní zajistit její přetrvání. Ve věci v původním řízení tedy existence takové výhody poskytnuté společnosti FSE závisí na tom, zda povinnost společnosti FSI odstranit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE, umožňuje posledně uvedené pokračovat v provozování železniční infrastruktury, která jí byla svěřena regionem Apulie, a poskytovat dopravní služby na této infrastruktuře, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 72 V rozporu s tím, co tvrdily italská vláda a společnost FSI na jednání, ze skutečností obsažených ve spise předloženém Soudnímu dvoru nevyplývá, že podle kritéria soukromého investora by veřejný podnik, který je příjemcem uvedené výhody, ať je to společnost FSI nebo společnost FSE, mohl získat stejnou výhodu, jakou získal ze státních prostředků, za okolností odpovídajících běžným tržním podmínkám vzhledem k tomu, že – jak bylo uvedeno v oznámení AGCM – italský stát nepřistoupil k posouzení rentability převodu podílu na základním kapitálu společnosti FSE bez protiplnění na společnost FSI, a to před provedením tohoto převodu, což nicméně přísluší ověřit předkládajícímu soudu, zejména tím, že zohlední zprávu o auditu, na kterou odkázala italská vláda ve svém vyjádření, a studie z března a z května 2016, na které odkázala společnost FSI na jednání před Soudním dvorem.
- 73 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že za účelem uplatnění kritéria soukromého investora musí být v případě pochybností možné jednoznačně a na základě objektivních a ověřitelných skutečností prokázat, že opatření provedené dotčeným členským státem uvedený stát vydal v postavení akcionáře (rozsudek ze dne 5. června 2012, Komise v. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 82). Z vyhlášky ze dne 4. srpna 2016 přitom vyplývá, že převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI směřoval zejména k zajištění kontinuity zaměstnání a dopravních služeb poskytovaných společností FSE. Kromě toho uvedená transakce sledovala rovněž cíl zachovat podíl na kapitálu společnosti FSE ve veřejném sektoru. Takové úvahy však soukromý investor nezohledňuje.
- 74 Dále je třeba připomenout, že hospodářská hodnocení provedená po poskytnutí uvedené výhody, nebo zpětné konstatování o skutečné výnosnosti investice uskutečněné dotčeným členským státem nepostačují jako důkaz toho, že tento členský stát před poskytnutím nebo současně s poskytnutím takové podpory takové rozhodnutí učinil v postavení akcionáře (rozsudek ze dne 5. června 2012, Komise v. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 85). Podle společnosti FSI tedy schválení dohody o vyrovnání navržené společností FSE nemůže být zohledněno pro účely ověření, zda byl převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI v souladu s kritériem soukromého investora.
- 75 S ohledem na výše uvedené se nejeví možné, s výhradou ověření uvedeného v bodě 72 tohoto rozsudku, na základě uplatnění kritéria soukromého investora dospět k závěru, že převod podílu na základním kapitálu společnosti FSE vlastněného Ministerstvem infrastruktury a dopravy na společnost FSI nepředstavuje v projednávané věci selektivní výhodu.
- 76 Začtvrté, pokud jde o otázku, zda takový převod může narušit hospodářskou soutěž, je třeba uvést, jak poznamenal generální advokát v bodě 118 stanoviska, že uvedený převod ve spojení s povinností, kterou převzala FSI, napravit majetkovou nerovnováhu společnosti FSE, zabránil potenciálním konkurentům společnosti posledně uvedené, jako je společnost Arriva Italia a další, v tom, aby byly pověřeny provozováním dotčené železniční infrastruktury provozované společností FSE a poskytováním dopravních služeb na této infrastruktuře.
- 77 Tento závěr není zpochybněn skutečností, že AGCM nezahájil přezkum spojení mezi společností FSI a společností ESF s ohledem na italské právní předpisy v oblasti spojování podniků, jelikož posouzení účinků transakce na hospodářskou soutěž s ohledem na tato pravidla není totožné s posouzením

možné existence státní podpory. Z rozhodnutí AGCM totiž vyplývá, že jím provedené posouzení směřovalo k ověření, zda takové spojení nevede k vytvoření nebo posílení dominantního postavení, které by mohlo podstatně a trvale vyloučit či omezit hospodářskou soutěž na dotčených trzích, a nikoliv zda by mohlo narušit hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Z oznámení AGCM dále vyplývá, že posledně uvedený měl za to, že převod dotčený ve věci v původním řízení by mohl narušit hospodářskou soutěž.

- 78 Z toho vyplývá, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, že takový převod podílu na základním kapitálu veřejného podniku nacházejícího se v závažných finančních obtížích na jiný veřejný podnik bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu veřejného podniku v obtížích, může být kvalifikován jako „státní podpora“.
- 79 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 107 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, že jak přidělení peněžité částky veřejnému podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích, tak převod celého podílu na základním kapitálu uvedeného podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, mohou být kvalifikovány jako „státní podpora“ ve smyslu uvedeného článku 107 SFEU.

Ke druhé otázce

- 80 Úvodem je třeba připomenout, že ačkoli předkládající soud ve druhé otázce odkázal na čl. 107 odst. 3 SFEU, z jeho rozhodnutí vyplývá, že se tato otázka ve skutečnosti týká čl. 108 odst. 3 SFEU, podle kterého jsou členské státy povinny včas informovat Komisi o svých záměrech poskytnout nebo upravit podpory.
- 81 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, v případě, že musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že opatření, jako je přidělení peněžité částky veřejnému podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích, nebo převod celého podílu na základním kapitálu uvedeného podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, musí být kvalifikováno jako „státní podpora“ ve smyslu článku 107 SFEU, jaké důsledky musí být vyvozeny ze skutečnosti, že tyto podpory nebyly Komisi oznámeny v rozporu s ustanovením čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 82 Je pravda, že druhou otázkou se předkládající soud rovněž Soudního dvora táže, zda by v případě, že by měla být zjištěna státní podpora, byla taková podpora slučitelná s unijním právem. Z předkládacího rozhodnutí však vyplývá, že touto otázkou se předkládající soud ve skutečnosti táže, zda v případě, že dotčená opatření mohou být považována za poskytující výhodu svým příjemcům, jsou splněny i ostatní podmínky nezbytné pro kvalifikaci opatření jako „státní podpory“, a že se v tomto rozsahu druhá otázka překrývá s první otázkou.
- 83 V každém případě je třeba připomenout, že z ustálené judikatury, která je mimoto v předkládacím rozhodnutí citována, vyplývá, že posouzení slučitelnosti opatření podpory s vnitřním trhem spadá do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu unijních soudů (rozsudky ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, EU:C:1996:285, bod 42, a ze dne 29. července 2019, Bayerische Motoren Werke v. Komise, C-654/17 P, EU:C:2019:634, bod 79, jakož i citovaná judikatura).
- 84 Pokud jde o odpověď, kterou je třeba dát na druhou otázku, z ustálené judikatury vyplývá, že vnitrostátním soudům, které projednávají věci týkající se údajného porušení povinnosti oznámit Komisi státní podporu, přísluší, aby z porušení čl. 108 odst. 3 SFEU vyvodily v souladu s vnitrostátním právem všechny důsledky, jak pokud jde o platnost aktů týkajících se provedení opatření podpory, tak

o vymáhání finančních podpor poskytnutých v rozporu s tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. října 2016, DEI a Komise v. Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 100, jakož i citovaná judikatura).

- 85 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že obnovení stavu před poskytnutím protiprávní podpory nebo podpory, která je neslučitelná s vnitřním trhem, je nezbytnou podmínkou pro zachování užitečného účinku ustanovení Smluv týkajících se státních podpor (rozsudek ze dne 7. března 2018, SNCF Mobilités v. Komise, C-127/16 P, EU:C:2018:165, bod 104 a citovaná judikatura).
- 86 V rámci sporu v původním řízení, a pokud by dotčená opatření měla být považována za opatření představující státní podpory, bude tedy věcí předkládajícího soudu vyvodit veškeré závěry vyplývající ze skutečnosti, že tyto podpory nebyly Komisi oznámeny v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, a musí být tedy považovány za protiprávní.
- 87 Pokud jde o přidělení částky 70 milionů eur, bude konkrétně předkládajícímu soudu příslušet, aby vyčíslil výhodu, včetně úroků z uvedené částky, která pro společnost FSE vyplynula z přidělení této částky, a nařídít posledně uvedenou výhodu vrátit.
- 88 Co se týče převodu podílu na základním kapitálu společnosti FSE na společnost FSI, obnovení předchozího stavu by případně znamenalo zrušit tento převod prostřednictvím vrácení podílu ve společnosti FSE Ministerstvu infrastruktury a dopravy, jakož i neutralizace všech účinků uvedeného převodu.
- 89 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že pokud jsou opatření, jako je přidělení peněžité částky veřejnému podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích, nebo převod celého podílu na základním kapitálu tohoto podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik, bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, kvalifikována jako „státní podpory“ ve smyslu článku 107 SFEU, je na předkládajícím soudu, aby vyvodil veškeré důsledky vyplývající ze skutečnosti, že tyto podpory nebyly Komisi oznámeny, v rozporu s ustanoveními čl. 108 odst. 3 SFEU, a musí být tedy považovány za protiprávní.

K nákladům řízení

- 90 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 107 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, že jak přidělení peněžité částky veřejnému podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích, tak převod celého podílu na základním kapitálu uvedeného podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, mohou být kvalifikovány jako „státní podpora“ ve smyslu uvedeného článku 107 SFEU.**
- 2) Unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že pokud jsou opatření, jako je přidělení peněžité částky veřejnému podniku, který se nachází v závažných finančních obtížích, nebo převod celého podílu na základním kapitálu tohoto podniku vlastněného členským státem na jiný veřejný podnik bez protiplnění, ale prostřednictvím povinnosti posledně uvedeného**

napravit majetkovou nerovnováhu prvního podniku, kvalifikována jako „státní podpory“ ve smyslu článku 107 SFEU, je na předkládajícím soudu, aby vyvodil veškeré důsledky vyplývající ze skutečnosti, že tyto podpory nebyly Evropské komisi oznámeny, v rozporu s ustanoveními čl. 108 odst. 3 SFEU, a musí být tedy považovány za protiprávní.

Podpisy.